

Hallituksen esitys Eduskunnalle laiksi Suomen Vientiluotto Oy:n korkotuesta, valuuttakurssitappioiden korvaamisesta ja antolainauksen valtion takauksista annetun lain 1 §:n muuttamisesta

ESITYKSEN PÄÄASIALLINEN SISÄLTÖ

Suomen Vientiluotto Oy:n korkotuesta, valuuttakurssitappioiden korvaamisesta ja antolainauksen valtion takauksista annetun lain nojalla valtio voi maksaa Suomen Vientiluotto Oy:lle korkotukea niin sanotun OECD-ehdoisesta viennin rahoitukseen myönnettyjen luottojen sekä eräiden erityisluottojen rahoittamista varten. Voimassa olevan lain mukaan valtio voi antaa korkotukisitoumuksia vuosina 1990—1996 myönnettyjen enintään 6 000 miljoonan markan

lainojen rahoittamista varten. Esityksessä ehdotetaan myöntämisvaltuus korotettavaksi 7 500 miljoonaan markkaan.

Laki on tarkoitettu tulemaan voimaan mahdollisimman pian sen jälkeen kun se on hyväksytty ja vahvistettu.

PERUSTELUT

1. Nykyinen tilanne ja ehdotettu muutos

Suomen Vientiluotto Oy:n korkotuesta, valuuttakurssitappioiden korvaamisesta ja antolainauksien valtion takauksista annetun lain (1364/89, muut. 242/92 ja 1408/95) nojalla valtioneuvostolla on oikeus määräämillään ehdoilla antaa Suomen Vientiluotto Oy:lle, jäljempänä Vientiluotto, sitoumuksia siitä, että valtio maksaa yhtiön vuosina 1990—1996 myöntämien, yhteensä enintään 6 000 miljoonan markan lainojen rahoittamista varten ottamien lainojen varainhankintakustannusten ja yhtiön myöntämien lainojen koron erotuksen lisättynä 0,25 prosenttiyksiköllä.

Korkotukea voidaan lain nojalla maksaa Vientiluoton julkista tukea edellyttäville luotoille, joiden korkotaso on markkinakorkoa alhaisempi. Näitä luottoja ovat Vientiluoton pääomatarvaroiden ja niihin liittyvien palveluiden sekä projektiviennin rahoittamiseksi Taloudellisen yhteistyön ja kehityksen järjestön (OECD) suosittelien vientiluotto-

konsensusehdoin myöntämät luotot sekä eräät Suomen ja luotonsaajamaan välisiin sopimuksiin perustuvat erityisluottojärjestelyt.

Korkotuen maksamisesta Vientiluoton myöntämälle OECD-ehdoiselle laivaluotosopimuksen mukaiselle alusrahoitukselle ja sekaluotoille eli kehitysmaiden taloudellista kehitystä varten myönnettäville luotoille on säädetty erikseen.

Hillitäkseen rahoitusehdoilla käytävää kilpailua OECD-maat ovat sopineet julkisin varoin tuettujen vähintään kahden vuoden pituisten luottojen luottoehdoista. Tässä niin sanotussa vientiluottokonsensusuksessa määritellään luottojen vähimmäiskorot, enimmäisluotto-osuudet ja -ajat sekä kuoletusten ajan-kohta.

Viennin kohdemaat jaetaan kahteen ryhmään niiden bruttokansantuotetason perusteella. Luottoehdot määräytyvät maaryhmitäin siten, että II maaryhmässä (köyhät kehitysmaat ja vähemmän teollistuneet maat) luottoajat ovat pidemmät kuin I ryhmän maihin (rikkaat teollisuusmaat) suuntautu-

vassa viennin rahoituksessa. Korkotaso molemmissa maaryhmissä perustuu OECD:n kuukausittain vahvistamiin, asianomaisten valuuttojen markkinakoroista johdettuihin kaupallisiin viitekorkoihin eli niin sanottuihin CIRR-korkoihin (Commercial Interest Reference Rate). Korko vahvistetaan viimeistään vientikaupan solmimishetkellä tai luotonantajan sitoutumishetkellä senhetkisen korkotason mukaiseksi. Korko on kiinteä koko luottoajan. Konsensuksen mukaisesti luotonantaja voi antaa vaihtoehtoisesti jo kaupan neuvotteluvaiheessa sitovia luottolupauksia, joissa ilmoitettava korko on antopäivän kyseisen valutan CIRR-korko lisätyn 0,2 prosentin suuruisella lisämarginaalilla. Luotonantajana Vientiluotto on sidottu korkoon usein jo kuukausia tai eräissä tapauksissa vuosia ennen luoton nostamista.

Korkotuen saaminen OECD-ehtoiseselle luotonannolle on Vientiluoton kannalta olennaista, koska pääomamarkkinoilla ei usein ole saatavissa suojausmahdollisuuksia korkotason muutoksia vastaan joko lainkaan tai ainakaan hyväksyttävissä olevilla kustannuksilla. Koron aikaisen, OECD-vientiluotokonsensuksen mukaisen vahvistamisenettelyn takia on mahdollista, että siinä vaiheessa kun Vientiluotto voi sitoutua varainhankinnassaan, korkotaso markkinoilla on noussut merkittävästi OECD-ehtoisen luoton luvattusta korkotasosta. Tällöin luotto voi koko luottoajan olla rahoittajalle tappiollinen. Tappion kattamiseksi valtion korkotuki on välttämätöntä. Päinvastaisessa tilanteessa, jossa Vientiluoton varainhankintakustannus alittaa antolainakoron, Vientiluotto hyvittää valtiolle syntyneen korkoeron vähennettynä hallinnointipalkkion määrällä.

Suomen liittyttyä Euroopan unionin jäseneksi vuoden 1995 alusta Suomen on mukautettava kansallinen lainsäädäntönsä ja toimintansa Euroopan yhteisön (EY) hyväksymien säännösten mukaiseksi. Liittymisneuvotteluissa Suomen Vientiluotto Oy:lle myönnettiin poikkeusasema luottolaitosten liiketoiminnan aloittamiseen ja harjoittamiseen liittyvien lakien, asetusten ja hallinnollisten määräysten yhteensovittamisesta annetun ensimmäisen neuvoston direktiivin (77/780/ETY), jäljempänä ensimmäinen luottolaitosdirektiivi, suhteen.

Vientiluoton luovuttua sille Euroopan unionin (EU) liittymisneuvotteluissa myönnetystä poikkeusasemasta luottolaitosdirektiivin suhteen toimii Vientiluotto samojen luotto-

laitoksia koskevien säännösten mukaisesti kuin muutkin luottolaitokset, eikä sillä ole lainsäädäntöön perustuvaa poikkeusasemaa. Tästä syystä hallitus on antanut eduskunnalle esitykset laiksi julkisesti tuettujen vientiluottojen korontasausyhtiöstä ja laiksi julkisesti tuettujen vientiluottojen korontasauksesta. Lakiesitysten tarkoituksena on OECD-ehtoisten vientiluottojen korontasausjärjestelmän avaaminen vuoden 1997 alusta lukien Suomen Vientiluotto Oy:n ohella myös muille suomalaisille ja ulkomaalaisille hyväksyttävillä luottolaitoksilla. Vientiluotto jatkaa kuitenkin OECD-ehtoisten vientiluottojen ainoana myöntäjänä vuoden 1996 loppuun.

OECD-ehtoisten vientiluottojen saatavuudella tulee turvata suomalaisen teollisuuden kansainvälistä kilpailukykyä. Lain mukaisesti 6 miljardin markan myöntämisvaltuudesta on käytetty noin 3,9 miljardia markkaa. Lisäksi kauppa- ja teollisuusministeriössä on käsiteltävänä Vientiluoton vuonna 1996 myönnettäviä 2,1 miljardin markan korkotukiluottojen myöntämistä koskeva siitouslypyyntö. Sitoumuksen antamisen jälkeen myöntämisvaltuus on kokonaisuudessaan käytetty. Vientiluotto arvioi kuitenkin saavansa vuoden 1996 aikana uusia OECD-ehtoisia rahoitustehtäviä yhteensä noin 3,6 miljardin markan arvosta, josta ministeriössä käsiteltävänä oleva sitoumus kattaisi siis noin puolet. Neuvottelunalaiset luotot ovat olleet esillä pitkään, mutta Vientiluotto arvioi niiden toteutuvan vuoden loppuun mennessä. Luotot koskevat hankkeita, jotka ovat tyypillisiä OECD-luottojen rahoituskohteita ja joiden toteuttaminen suomalaisten yritysten voimin saattaa vaarantua, mikäli OECD-ehtoista luottoa ei ole saatavilla samoin ehdoin kuin kilpailijamaista.

Vientiluoton toimintamahdollisuuksien turvaamiseksi suomalaisen viennin rahoituksessa tulisi lain mukaisen korkotuen myöntämisvaltuus korottaa 1 500 miljoonalla markalla ottaen huomioon luottojen määrien mahdolliset tarkistukset ja valuuttakurssimuutokset.

Vientiluotolle annettujen korkotukisitoumusten perusteella valtio on vuosina 1990—1995 maksanut korkotukea yhteensä 6,1 miljoonaa markkaa. Tämä korkotuki on välittynyt suomalaisia vientituotteita ostaneiden luotonsaajien hyväksi markkinakorkoa edullisemman luottokoron muodossa. Vastaavana aikana valtiolle on kerty-

nyt yhteensä 60,4 miljoonaa markkaa korkohyötyä siitä, että Vientiluoton varainhankintakustannukset ovat pääsääntöisesti alittaneet luottoasiakkaiden maksaman koron. Korkohyödyistä on valtiolle tilitetty tähän mennessä 49 miljoonaa markkaa.

2. Esityksen valmistelu

Hallituksen esitys on tehty virkatyönä kauppaja- ja teollisuusministeriössä yhteistyössä Suomen Vientiluotto Oy:n kanssa. Esityksestä pyydettiin valtiovarainministeriön lausunto. Valtiovarainministeriö toteaa lausunnossaan, että Suomen viennin kansainvälinen kilpailukyky ja yritysten tasapuolinen kohtelu edellyttävät, että koko Suomen Vientiluotto Oy:n OECD-ehdoisen luotonannon määrälle annetaan korkotukisidonnaisuus. Valtiovarainministeriö puoltaa korkotukivaltuuden korottamisen niin, että kaikki OECD-ehdoiset luottopäätökset voidaan hyväksyä korkotuen piiriin.

3. Esityksen taloudelliset ja organisatoriset vaikutukset

Nykyisin vallitsevan kansainvälisen korkotilanteen mukaisessa tilanteessa valtion korkotukisitoumuksista ei aiheutuisi valtiolle kustannuksia. Koska järjestelyyn liittyy ehto, jonka mukaan Vientiluotto hyvittää valtiolle sen hyödyn, joka syntyy, kun Vientiluoton varainhankintakustannus lisättynä 0,25 prosentin suuruisella hallinnointipalkkiolla alittaa luottoasiakkaan maksaman luottokoron, nykyisenkaltaisessa korkotilanteessa valtio saisi korkohyötyä vuonna 1996 joitakin miljoonia markkoja. Vastaavasti, jos korkotilanne olennaisesti muuttuu nykyisestä, sitoumuksista voi aiheutua valtiolle maksettavaksi korkotukea. Korkotuen suuruutta on

vaikea ennakoida, mutta aikaisemman kokeemuksen perusteella sen voidaan arvioida jäävän pienemmäksi kuin valtiolle tilitetyn tai myöhemmin tilitettävän korkohyödyn määrän.

Esityksellä ei ole organisatorisia vaikutuksia.

4. Muita esitykseen vaikuttavia seikkoja

Rooman sopimuksen mukaan jäsenvaltioiden välistä kauppaa vinouttavat valtiontuet ovat lähtökohtaisesti kiellettyjä. OECD-vientiluottokonsensus on EU:n neuvoston päätöksellä hyväksytty sovellettavaksi EY:ssä (93/112/EEC) ja on siten EY:ssä voimassa olevaa oikeutta.

Julkisesti tuettujen vientiluottojen korkotukijärjestelmä (L 1364/89) on ilmoitettu aikanaan Euroopan talousalueesta tehdyn sopimuksen mukaisesti olemassa olevana tukiohjelmalla Eftan valvontaviranomaisille ESA:lle (EFTA Surveillance Authority). Suomen liityttyä Euroopan unionin jäseneksi (EU) valtion tukien valvontaa on siirtynyt EU:n komissiolle. Esityksessä ehdotettu myöntämisvaltuuden korotus ei ole tukiohjelman substanssiin menevä muutos, joten sitä ei ole pidetty tarpeellisena ilmoittaa komissiolle.

5. Voimaantulo

Laki ehdotetaan tulevaksi voimaan heti, kun se on hyväksytty ja vahvistettu.

Edellä esitetyn perusteella annetaan Eduskunnalle hyväksyttäväksi seuraava lakiehdotus:

Laki

Suomen Vientiluotto Oy:n korkotuesta, valuuttakurssitappioiden korvaamisesta ja antolainauksen valtion takauksista annetun lain 1 §:n muuttamisesta

Eduskunnan päätöksen mukaisesti
muutetaan Suomen Vientiluotto Oy:n korkotuesta, valuuttakurssitappioiden korvaamisesta ja antolainauksen valtion takauksista 29 päivänä joulukuuta 1989 annetun lain (1364/89) 1 §, sellaisena kuin se on 8 päivänä joulukuuta 1995 annetussa laissa (1408/95), seuraavasti:

1 §

Valtioneuvostolla on oikeus määräämillään ehdoilla antaa Suomen Vientiluotto Oy:lle sitoumuksia siitä, että valtio maksaa yhtiön vuosina 1990—1996 myöntämien yhteensä enintään 7 500 miljoonan markan lainojen

varainhankintakustannusten ja yhtiön myöntämien lainojen koron erotuksen lisättynä 0,25 prosenttiyksiköllä.

Tämä laki tulee voimaan _____ päivänä
kuuta 199 .

Helsingissä 29 päivänä marraskuuta 1996

Tasavallan Presidentti

MARTTI AHTISAARI

Kauppa- ja teollisuusministeri *Antti Kalliomäki*

Laki

Suomen Vientiluotto Oy:n korkotuesta, valuuttakurssitappioiden korvaamisesta ja antolainauksen valtion takauksista annetun lain 1 §:n muuttamisesta

Eduskunnan päätöksen mukaisesti
muutetaan Suomen Vientiluotto Oy:n korkotuesta, valuuttakurssitappioiden korvaamisesta ja antolainauksen valtion takauksista 29 päivänä joulukuuta 1989 annetun lain (1364/89) 1 §, sellaisena kuin se on 8 päivänä joulukuuta 1995 annetussa laissa (1408/95), seuraavasti:

Voimassa oleva laki

1 §

Valtioneuvostolla on oikeus määräämillään ehdoilla antaa Suomen Vientiluotto Oy:lle sitoumuksia siitä, että valtio maksaa yhtiön vuosina 1990—1996 myöntämien yhteensä enintään 6 000 miljoonan markan lainojen rahoittamista varten ottamien lainojen varainhankintakustannusten ja yhtiön myöntämien lainojen koron erotuksen lisättynä 0,25 prosenttiyksiköllä.

Ehdotus

1 §

Valtioneuvostolla on oikeus määräämillään ehdoilla antaa Suomen Vientiluotto Oy:lle sitoumuksia siitä, että valtio maksaa yhtiön vuosina 1990—1996 myöntämien yhteensä enintään 7 500 miljoonan markan lainojen rahoittamista varten ottamien lainojen varainhankintakustannusten ja yhtiön myöntämien lainojen koron erotuksen lisättynä 0,25 prosenttiyksiköllä.

*Tämä laki tulee voimaan päivänä
kuuta 199 .*

